

Mottagare
Tekniska nämnden

Revidering av tillgänglighetsstrategi (Riktlinje: Fysisk tillgänglighet i offentliga utemiljöer)

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att anta riktlinjen.
2. Tekniska nämnden beslutar att ge förvaltningen mandat att genomföra redaktionella justeringar i riktlinjen, under förutsättning att ändringarna inte påverkar styrdokumentets sakliga innehåll eller inriktning.

Sammanfattning

I september 2023 fick park- och trafikavdelningen i uppdrag av teknisk direktör att revidera dokumentet Tillgänglighetsstrategi – för en framkomlig fysisk utemiljö. Den nuvarande versionen togs fram 2016 och behöver uppdateras, bland annat på grund av teknikutveckling och ökad exploatering. Syftet med uppdraget är att ta fram ett långsiktigt och hållbart styrdokument för hur teknikförvaltningen ska arbeta med tillgänglighetsfrågor, där både tekniska, sociala och ekonomiska aspekter vägs in. Uppdraget innehöll även att byta namn på dokumentet eller omdeklarerat dokumentet, från en strategi till en riktlinje.

För att öka dokumentets tillgänglighet och användbarhet i verksamheten, finns ett behov av att kunna lägga till stödjande illustrationer, exempel eller enklare förtydliganden. Dessa tillägg påverkar inte dokumentets innehåll eller budskap, utan syftar endast till att underlätta förståelsen.

För att effektivisera hanteringen av denna typ av mindre revideringar föreslås att teknikförvaltningen får mandat att genomföra redaktionella justeringar i dokumentet. Detta inkluderar exempelvis tillägg av illustrationer, layoutjusteringar eller språkliga förtydliganden, under förutsättning att ändringarna inte påverkar styrdokumentets sakliga innehåll eller inriktning.

Ärendebeskrivning

Park- och trafikavdelningen har efter tilldelat uppdrag reviderat det befintliga styrdokumentet: *Tillgänglighetsstrategi-för en framkomlig fysisk utemiljö* (TN § 90, 2016-04-27) i enlighet med uppdragsbeskrivningen att omdeklarerat styrdokumentet från en strategi till en riktlinje.

Målet med denna riktlinje är att understödja hur Region Gotland arbetar med att förbättra tillgängligheten i Gotlands offentliga utemiljöer så att alla

medborgare, oavsett funktionsförmåga, ska kunna vara delaktiga i samhället.

I samband med byggnationer, såväl om- som tillbyggnad och vid nyanläggning, föreslår teknikförvaltningen att riktlinjen ska användas som ett planerings- och projekteringsunderlag för att uppnå detta mål. Teknikförvaltningen föreslår också att riktlinjen ska beaktas i det vardagliga arbetet med att utveckla Region Gotlands offentliga utemiljöer.

Park-och trafikavdelningen har utfört relativt omfattande förändringar gällande struktur och information i det reviderade dokumentet. Målet med detta är att försöka göra informationen, rekommendationer och kravställningar i dokumentet mer anpassade och tillgängliga för planering och projektering för utformningskrav för tillgänglighetsanpassningar vid nybyggnationer samt vid ombyggnationer inom Region Gotlands offentliga utemiljöer. Dokumentet ska ses som ett mer praktiskt hjälpande verktyg och planeringsunderlag för teknikförvaltningen. På så vis kan Region Gotland minimera risken att tillgänglighetsperspektivet missas under planeringsfasen.

Vidare så har den reviderade riktlinjen en tydligare koppling till nationella lagar och riktlinjer, samt tydligare kopplingar till Region Gotlands interna mål och riktlinjer. Dessa nationella lagar och riktlinjer syftar bland annat till FN:s mål, regeringens nationella strategi för tillgänglighet, Boverket, Plan och bygglagen, Vägar och gators utformning (Trafikverket). Dessa hänvisningar löper genom hela dokumentet för varje sektion av specifika fysiska utemiljöer.

Riktlinjerna är tänkta att nyttas internt inom Region Gotlands planplanering, infrastrukturplanering, projektering och exploatering. Riktlinjerna är även utformade för att vara ett planeringsverktyg- och underlag för externa parter som konsulter och andra exploatörer som utformar utemiljöer.

Remissinstanser:

Under arbetets gång har flera verksamheter fått möjligheten att inkomma med synpunkter på arbetet. Detta för att säkerhetsställa att dokumentets innehåll och målbild ligger i linje med vederbörande verksamhet. De verksamheter som blivit hörda är:

- FUNKISAM
- Parkenheten, park-och trafikavdelningen, teknikförvaltningen
- Projektavdelningen, teknikförvaltningen
- Planenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen
- Mark- och exploateringsavdelningen, samhällsbyggnadsförvaltningen
- Enheten för social välfärd, regionstyrelseförvaltningen

Alla synpunkterna har hanterats och besvarats. Synpunkterna från Region Gotlands interna verksamheter har inte bifogats som handlingar, men finns tillgängliga.

Eftersom att FUNKISAM inkommit med synpunkter som anses beröra större ställningstaganden och mål för Region Gotland har teknikförvaltningen valt att bilägga FUNKISAMS synpunkter samt teknikförvaltningens kommentarer till

dessa synpunkter i ett bifogat dokument (Samanställning yttrande: FUNKISAM).

Bedömning

Teknikförvaltningen bedömer att det finns ett tydligt och välmotiverat behov av att anta den reviderade riktlinjen för tillgänglighet. Den tidigare strategin från 2016 speglar inte längre de krav och förutsättningar som råder idag, särskilt med tanke på den tekniska utvecklingen, förändrade samhällsbehov samt den intensiva exploateringen av Gotlands offentliga miljöer.

Den nya riktlinjen är tydligare förankrad i aktuella nationella lagar, föreskrifter och riktlinjer, vilket stärker dokumentets legitimitet och användbarhet i praktiken. Samtidigt har innehållet omarbetats för att vara mer tillgängligt och praktiskt tillämpbart för verksamheter som arbetar med planering och projektering av den fysiska utemiljön, primärt inom Region Gotlands verksamheter.

Genom att anta den reviderade riktlinjen säkerställs att tillgänglighetsarbetet på Gotland bedrivs långsiktigt, hållbart och i enlighet med gällande regelverk, med målet att skapa inkluderande och framkomliga offentliga miljöer för alla invånare och besökare.

Barn- och genusperspektiv – Riktlinjen förväntas utgöra en positiv påverkan för tillgänglighet i sin helhet.

Landsbygdsperspektiv – Riktlinjen avser hela Gotlands offentliga utemiljöer.

Ekonomisk konsekvensanalys – Riktlinjen anger i huvudsak krav som Region Gotland har att följa vid fysisk utformning. Förvaltningens målsättning är att dessa åtgärder ryms inom ramarna för ordinarie planering för investeringar och driftsunderhåll. Om mer omfattande satsningar på förbättrad tillgänglighet önskas krävs dock separat budget för detta.

Miljö- och klimatperspektiv – Miljö- och klimatperspektivet påverkas inte av riktlinjen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2025-06-09

Riktlinje för fysisk tillgänglighet i offentliga miljöer

Uppdragsbeskrivning. Uppdatering av tillgänglighetsstrategin, daterad 2023-09-15

Sammanställning av yttrande upprättad 2025-05-13

Teknikförvaltningen

Patric Ramberg
Teknisk direktör

Skickas till

RSF, social välfärd
TKF, projektavdelningen
SBF, plan och MEX
Funkisam